

A STUDY ON THE INTERACTION OF PARENTS AND TEACHERS IN PRE-SCHOOL EDUCATION

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMEN VE
VELİ ETKİLEŞİMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Hasan Hüseyin KILINÇ¹

Ayhan BULUT²

Emin Tamer YENEN³

Abstract

The places where children start first social life and formal education are pre-school education institutions. First of all here, children encounter with regular environment, programs and their teachers who will give direction to them, and these components help the formation of their personality. Students and teachers should not be left alone in this process, the family always should support the process continuously. It is clear that today's school-family cooperation is not fully ensured and there are some similarities and differences between teachers' expectations and the expectations of families. The aim of this research is to reveal expectations of the family and teachers clearly during the pre-school education, to identify what are the problems and different perceptions and with this regard, to develop ways of solutions and offer suggestions. In this study based on phenomenology method, parents and teachers' opinions were taken on interactions between the family and teachers in pre-school education. Prepared for teachers and parents as a data collection tool semi-structured interview was used. The findings obtained from the interviews were interpreted by descriptive analysis techniques. As a data collection tool semi-structured interview form prepared for teachers and parents was used. The findings obtained from the interviews were interpreted by descriptive analysis techniques.

Keywords: Pre-school education, parents, kindergarten teacher, interaction.

Özet

Çocuğun aileden ayrılıp sosyal hayata ve örgün eğitime ilk başladığı yer okul öncesi eğitim kurumlarıdır. İlk olarak burada kendi kişiliğinin oluşmasına yardımcı olacak düzenli bir çevreyle, programla ve bunlara yön verecek olan öğretmenleriyle karşılaşır. Bu süreçte öğrenciyle öğretmen yalnız bırakılmamalı aile, süreci sürekli desteklemelidir. Günümüzde okul öncesi eğitim üzerine okul aile işbirliğinin tam olarak sağlanamadığı ve ailelerin öğretmenlerden beklentileriyle öğretmenlerin aileden beklentileri arasında benzerlikler ve farklılıklar olduğu açıktır. Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitimde dönemde ailelerin ve öğretmenlerin birbirinden beklentilerini net olarak ortaya koymak, eksikliklerin ve farklı algıların neler olduğunu tespit etmek bu noktada hareketle çözüm yolları geliştirmek ve öneriler sunmaktır. Fenomenoloji yöntemine dayalı yapılan bu çalışmada okul öncesi eğitimde ebeveyn ve öğretmen etkileşimi üzerine veli ve öğretmen görüşleri alınmıştır. Veri toplama aracı olarak öğretmenlere ve ebeveynlere yönelik olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular betimsel analiz tekniğiyle yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, veli, anaokulu öğretmeni, etkileşim.

¹ Yrd. Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, e-posta: hkhilinc_23@hotmail.com

² Doktora öğrencisi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, e-posta: ayhanbulut44@hotmail.com

³ Doktora öğrencisi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, e-posta: tamer-yenen@hotmail.com

Giriş

İnsan hayatının başlangıcında, öğrenme kapasitesi son derece yüksek olup, kişiliğinin temelini şekillendiği dönemdir. Çocuğun bu dönemde yaşadığı bütün olaylar en az genetik özellikler kadar önemlidir (Argon ve Akkaya, 2008). İnsanın karakterinin büyük bir bölümü özellikle yaşamının ilk altı yılında şekillenmektedir. Bu dönem bilim adamları tarafın “hayati dönem“ olarak adlandırılmaktadır (Önder, 2011). Bu kritik süreçte çocuğu tanımak, yeteneklerinin farkında olarak onlara bilinçli bir şekilde yardımcı olmak eğitimcilerin görevi ve sorumlulukları arasındadır (Tarkoçin, Berkaş ve Balat, 2012). Bu nedenle eğitim kurumlarında öğrencilerin akademik açıdan ilerlemesi sürdürülürken aynı zamanda iyi bir insan olarak yetişmeleri amaçlanır. Bu süreçten aile ve okul öncesi eğitim kurumları ilk yıllardan itibaren sorumludurlar. Ailenin ve okul öncesi eğitim kurumlarının birbirini etkili olarak tamamlamadan başarılı olması bu süreçte mümkün değildir. Bu nedenle çocuğun eğitim sorumluluğunun bu süreçte hem öğretmenler hem de aileler tarafından etkin olarak paylaşılması son derece önemlidir (Ünüvar, 2010).Okul öncesi eğitim döneminde ailelerin ve öğretmenlerin yoğun ve sürekli bir iletişim içinde olmaları, birbirinden haberdar olmaları bir uyum ve ahenkle hareket etmeleri önemlidir (Argon ve Akkaya, 2008). Bu nedenle bu çalışmada okul öncesi eğitimde ebeveyn ve öğretmen etkileşimi üzerine veli ve öğretmen görüşleri arasında benzerlik ve farklılıklar olup olmadığı ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Birey bir toplum içerisinde doğar, büyür ve gelişir. Bu gelişim sürecinde içinde yaşadığı sosyal çevre ile sürekli ve etkin bir şekilde iletişimde bulunmaktadır. Gelişim kavramını bu kapsamda kişinin bedensel ve sosyal çevresindeki etkenlere dayalı kalarak bireyin davranışlarında farklılık ve devamlılık yaratmak olarak açıklamak mümkündür (Bayhan ve Artan, 2004). Bu gelişim sırasında okul öncesi eğitim ilköğretime başlayıncaya kadar çocuğun bireysel ve gelişimsel farklılıklarını dikkate alarak, çok yönlü fiziksel ve sosyal imkânlar sunarak çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal açıdan gelişmesine olanak sağlayan bireyi içinde yaşadığı toplumun kültürel mirasını en iyi şekilde anlamaya çalışan bununla birlikte ilköğretimin hazırlayıcısı ve temel eğitimin bir parçasıdır (Şahin, 2000). Okul öncesi eğitim dönemi 3-6 yaşları arasında başlar ve okul öncesi eğitim kurumlarında, çocuk gelişiminin çok yönlülüğü ve gelişimsel özellikleri birbirleriyle ilişkileri temel alınır. Çocuğun fiziksel ve bilişsel gelişiminin yanı sıra duygusal ve düşünsel gelişimi de oldukça önemlidir. Ayrıca programlar planlanırken estetik değerler ile yaratıcılığı ön planda tutan faaliyetler de eğitim zenginliği açısından son derece önemli görülmektedir (Oktay, 1999). Bu zenginlikler ortaya çıkarılmaya çalışılırken toplumun, ailenin ve öğretmenlerin okul öncesi eğitimden beklentileri de göz önünde tutulmalıdır.

Bu kapsamda Türkiye’de okul öncesi eğitimden beklentileri yerine getirmek ve çocukların okul öncesi eğitimden yararlanma süreci tarihsel bir devinim geçirmiştir. Bu hareketlilik cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte hız kazanmıştır. Bu döneme kadar ülkede açılan anaokulu sayısı oldukça az iken 1961’de çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu okul öncesi eğitimin yeniden gündeme gelmiş ve kurgulanmıştır. Bununla birlikte 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda okul öncesi eğitimin hedefleri tespit edilmiştir (Deretarlagül, 2008). Geçen zamanla birlikte günümüze gelinceye kadar okul öncesi eğitiminin önemi gün geçtikçe artmış bununla birlikte Türkiye’de açılan okul öncesi eğitim kurumlarının ve atanan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sayısı da artmıştır (Çelik ve Gündoğdu, 2007). Buna paralel olarak okul öncesi eğitim kurumları hedeflerini gerçekleştirmek için çocukları sağlıklı bir ortamda bir araya getirerek onların zihinsel gelişmelerini artırmaya yönelik niteliksel çalışmalarına hız vermeye başlamışlardır. Bu kapsamda okul öncesi çağı çocuklarına bakım ve eğitim hizmeti veren çok sayıda kurumlar çeşitli yasa veya yönetmeliklerle, resmi veya özel kuruluşlar tarafından açıldığı gözlenmektedir. Kreş, yuva, anaokulu,

anasınıfı, gündüz bakım evi ve benzeri adlarla faaliyetlerini sürdürmektedirler (Deretarlagül , 2008).

Montessori(1910)'da eğitimin doğumundan itibaren başladığını yaşamın ilk yıllarının bedensel, zihinsel ve kişilik gelişimi yönünden çok önemli olduğunu belirtmektedir ve insan yaşamının ilk altı yılını duyarlılık dönemi olarak adlandırarak bu yılların iyi değerlendirilmesi gerektiğini belirtir (Akt. Aral, Gürsoy ve Köksal, 2011). Bu aşamada öğretmen çocuğun kendini tanımasına kabiliyetlerini geliştirmesine olanak sağlayacak faaliyetler organize etmeli ve bir gözlemci gibi çocuğun yaptıklarını takip etmeli onu doğru yaptığı davranışlarında yüreklendirmeli ve eksikliklerini gidermek için geri bildirimde bulunmalıdır (Kaya ve diğerleri, 2014). Okul öncesinde eğitim döneminde çocuk sosyal yaşamın içinde yer alıp çalışmayı öğrenirken çocuğun rol model alacağı bir öğretmene gereksinim duyacağı açıktır. Bu anlamda okul öncesi eğitimin etkinliği öğretmenin pedagojik formasyonuna ve yaptığı işi sevmesine bağlıdır (Yavuzer, 2005). Başarılı bir eğitim için öğretmen ile çocuk arasında karşılıklı sevgi ve güven ortamı sağlanmalı, böyle bir ortamda öğretmenin ve çocuğun birbirini tanıması sağlanmalıdır (Yazar, Çelik ve Kök, 2006). Öğrenciyle öğretmen arasındaki iletişimin verimliliği ne kadar iyi olursa öğretmen sadece dersinin öğretmeni olmaktan çıkacak aynı zamanda çocuğun öğretmeni olma yolunda hızla ilerleyecektir (Başaran, 1994). Öğrencilerin dikkatini çekmeye çalışırken diğer yandan öğretmenlerin öğrencilere içten davranması mesleki ilişkisini koruması aynı zamanda güvenilir bilgi vermesi, öğrencilerinin beklentilerine uygun tutum belirlemesi ve sınıf ortamına uygun bir dil kullanması ve sınıf düzeni sağlaması gerekmektedir. Öğretmenin her öğretim basamağında öğrenci üzerindeki etkisi tartışılmazdır ve özellikle çocuğun kişiliğinin oluştuğu ve davranışlarının şekillendiği okul öncesi eğitim dönemi diğer öğretim basamaklarına göre bu anlamda da daha ön plana çıkmaktadır (Kapusuzoğlu, 2006). Okul öğrencisi öğretmenleri bu dönemde okul içinde ve okul dışında toplumun değerlerini çocuğa kazandırma noktasında da zengin bir içerik hazırlamalı ve öğrencilerine bu konuda örnek bir rol model olmalıdır (Tonkoçin, Berktaş ve Balat, 2012).

Günümüz eğitim anlayışında öğretmen çocuklara sadece ders anlatmakla değil; aynı zamanda çocuğun ilgi, istek ve yeteneklerinin farkında olmalı ve bu farkındalıktan hareketle çocuklarda grupla çalışabilme, problem çözme olgular arasında sebep sonuç bağlantısı kurabilme ve olayları farklı ve zengin bir çerçeveden görmesini sağlayabilecek perspektif geliştirmesini amaç edinmelidir (Ömeroğlu ve diğerleri 2003). Aileler de bu dönemi değerlendirirken çocuklarına sevgi, saygı, paylaşma ve yardımlaşma gibi değerleri öğretmeye çalışmalı ayrıca çocuğun kendine olan güven duygusunu geliştirecek bir takım etkinlikler düzenleyerek onları desteklemelidir. Bununla birlikte bu dönem çocuğu olan anne babalar çocuklarının bağımsızlığına saygı göstermeli, onun artık büyüdüğünü kabul etmeli, bununla beraber gerektiğinde yardım ve destek için hazır olmalıdır (Bayhan ve Artan, 2004). Bu dönem fiziksel gelişiminin yanı sıra çocuğun duygusal gelişiminin de hızlı ve yoğun olduğu bir dönemdir. Çocuklar kolay inanan varlıklardır. Kendileriyle ilgili ilk bilgiler ilk etapta tamamen ailesinden işittiği sözlerden ibarettir. Bu dönemde kafasında kendisiyle ilgili bir şekil tasarlamaya uğraşır. Bir yaşına ulaştığı andan itibaren "benlik bilincinin zemini hazırlanmıştır. Dört beş yaşına ulaştığında kafasında kendisi ile ilgili olumlu ya da olumsuz bir ömür boyu devam edecek tutarlı bir algı geliştirmiştir (Cüceloğlu, 2005). Okul öncesi eğitim döneminde çocuk kafasında kendisi ile olumlu veya olumsuz bir benlik tasarımı çizerken, özellikle aileler bu dönemde çocuğunu tanımak için gayret göstermelidir (Yavuzer, 2005). Başlangıçta aile ortamı, sağlık, bakım ve beslenme ihtiyacı için ne kadar gerekliyse, anne ve baba ile kuracağı sevgi ve neşe dolu, duygusal anlar çocuğun bu dönemde güven duygusu kazanmasına yardımcı olacaktır. Anne baba çocuğunu yakından tanıyarak gelişimini dikkate alarak ona rahat ve serbest oyun oynayabileceği fırsatlar sunmalı, çocuğun kendini tanımasına ve anlamasına imkân vermelidir (Abacı, 2003). Çocuğa sunulacak bu imkân ve fırsatlar

arasında çocuğun kendi akranlarıyla tanışıp oynayabileceği yani bir anlamda bedensel, zihinsel, ruhsal gelişimini sürdürebileceği bir okul öncesi eğitim kurumuna devam etmesinin sağlanması da bu seçenekler arasında en güçlü olanıdır. Aile okul öncesi eğitimin hem bir parçası hem de en önemli unsurlarından birisidir. Bu esnada etkin bir okul aile işbirliğinin ailenin okulu öğretmen aileyi ve ailelerinde öğretmenin daha iyi tanınması ve anlaşılması açısından son derece önemlidir (Argon ve Akkaya , 2005). Öğretmen okul içinde öğrencinin gelişimine yardımcı olmayı her açıdan sürdürürken; ailede bu süreçte çocuğun öğretmeniyle sürekli iletişim halinde olmalıdır. Bu kapsamda çocuğun evde geçirdiği zaman diliminde çocuğun okulda aldığı eğitimin niteliği ne denli iyi olursa olsun, aileler evde bu süreci doğrudan desteklemedikçe ya da sahiplenmedikçe kalıcı davranışların sağlanması mümkün olmayacaktır (Kapusuzoğlu, 2006). Bu eğitim sürecinin de aileler kendi üzerine düşen görevleri en iyi şekilde yerine getirmeli, bu kapsamda çocuğun problem çözme becerisini geliştirme, karar verme, grup içinde sorumluluk alma ve sınıf düzenini sağlama gibi noktalarda öğretmenlere yardımcı olmalı ve onları sürekli desteklemelidirler (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010).

Başarılı bir okul eğitimi etkin bir okul aile işbirliğine ve bu kavramların birbirleriyle sıkı bir şekilde kaynaşmasına bağlıdır (Ereş, 2010). Son yıllarda yapılan araştırmalarda, öğrencinin okul başarısını arttırmada ailelerin sorumluluğunun arttığına giderek daha çok vurgu yapıldığı görülmektedir (Erdoğan, 2010). Okul aile işbirliği sürecinde yer alan en önemli faktörler aileler ve okul öncesi öğretmenleridir. Bu aktörlerin birbirlerinden beklentilerini en iyi şekilde anlamaları öğretmenlerin eğitim ortamında yapacağı çalışmalara rehberlik etmesi açısından son derece önemlidir (Saçkes, 2013).

Eğitimin her kademesinde yalnızca okulda verilen eğitimle yetinildiğinde çocuğun davranışlarında ve kişiliğinde kalıcı etkiler yaratmasını beklemek mümkün değildir. Çocuğun aileden ayrılıp sosyal hayata ve örgün eğitimin içine ilk adım attığı yer okul öncesi eğitim kurumlarıdır. İlk olarak burada kendi kişiliğinin oluşmasına yardımcı olacak düzenli bir çevreyle, programla ve bunlara yön verecek olan öğretmenleriyle karşılaşır. Bu süreçte öğrenciyle öğretmen yalnız bırakılmamalı aile süreci sürekli desteklemelidir. Günümüzde okul öncesi eğitim üzerinde okul aile işbirliğinde entegrasyonun tam olarak sağlanamadığı ve ailelerin öğretmenden beklentileriyle öğretmenlerin aileden beklentileri arasında benzerlikler ve farklılıklar olduğu açıktır. Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitim döneminde ailelerin ve öğretmenlerin birbirinden beklentilerini net olarak ortaya koymak, eksikliklerin ve farklı algıların neler olduğunu tespit etmek bu noktada hareketle çözüm yolları geliştirmek ve öneriler sunmaktır. Bu çalışma okul öncesi eğitim döneminde çocuğu olan ailelerin ve okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin beklenti ve algılarını karşılama noktasında önemlidir.

Yöntem

Bu çalışmada, araştırma sorusunun doğasına uygun olduğu düşünülen nitel araştırma yaklaşım desenlerinden biri olan fenomenoloji (olgu bilim) yöntemi kullanılmıştır. Bize tamamen yabancı olmayan aynı zamanda da tümüyle açıklayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar ise olgu-bilim yani fenomenoloji alanıdır (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Fenomenoloji yöntemi, birey ile onu anlamaya ya da öğrenmeye çalıştığı şeyler arasındaki ilişkiyi betimlemeye çalışır. Fenomenolojinin temel hedefi deneyimlere dayanarak daha ayrıntılı ve daha kapsamlı bir görüş açısı kazandırma düşüncesi olabilir (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Bu yöntem, kişinin kendini ve çevresini kendini özgü bir şekilde algılaması, duygularını, gerçek hakkındaki fikirlerini, kendini ve etrafındakileri o esnada anlamlandırma şekli ve öznel yaşantısını anlamayı ve açıklamayı amaç edinir (Cohen, Monion ve Morrison, 2000).

Çalışma Grubu

Araştırmada örneklem olarak, amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Tipik durum örnekleme araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıdaki durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden belirlenmesini gerektirir. Tipik durum örneklemesinde amaç, ortalama durumları çalışarak belirli bir alan hakkında fikir sahibi olmayanları bilgilendirmektir (Patton 1987; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011). Erzurum kent merkezinde orta düzeyde birkaç tane tipik devlet okulu ekonomik gelir ve sosyal düzey açısından ayrıca veli ve öğretmen profili açısından ortalama bir durumdan seçilerek araştırma yoluna gidilmiştir. Bu kapsamda Erzurum ili merkezinde eğitim öğretim faaliyeti yürüten 5 okulun her birinden ikişer okul öncesi öğretmeni ve bu okullardan öğrencisi bulunan ikişer veli (toplam 10 öğretmen ve 10 veli) katılımcı olarak araştırma katılacak bireyler olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi lisans programlarından mezun olmalarına ve kendi alanlarını daha iyi tanıyacakları düşüncesiyle mesleklerinde en az 5 yıllık kıdeme sahip olmalarına dikkat edilerek örneklem oluşturulmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada okul öncesi eğitim üzerine veli ve öğretmen görüşlerini tespit etmek amacıyla konuyla ilgili görüşlerin alınması için okul öncesi öğretmenleri ve velileri ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşme verileri yarı yapılandırılmış formlar aracılığıyla toplanılmıştır. Görüşme verileri öğretmenlere 4 sorudan oluşan ve ebeveynlere 6 sorudan oluşan iki ayrı form olarak düzenlenmiştir. Görüşmeler 38 ile 47 dakika arası sürmüştür. Ayrıca görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ses kayıt cihazıyla kaydedilemeyen noktalar (beden dili, jest/mimik) not alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden biri olan “betimsel analiz” yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye dönük tahminlerde bulunulması da araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bulgular

Araştırmanın bulguları, öğretmenlere yönelik olarak hazırlanan bu görüşme formlarında ilgili temalar dört başlık (Eğitim öğretim faaliyetleri, okul aile işbirliğiyle ilgili düşünceleri, veli toplantılarına yönelik görüşleri, öğretmen ve velilerin görüşme yolları) ve bunların alt başlıkları altında yapılandırılmıştır.

Ayrıca ebeveynlere yönelik olarak hazırlanan görüşme formlarında yer alan temalar altı başlık (Eğitim ve öğretim sürecine yönelik faaliyetlere katılım, okul öncesi eğitim programına yönelik görüşleri, okul aile işbirliğiyle ilgili görüşleri, veli toplantılarına yönelik görüşleri, okul içinde ve okul dışında yapılan etkinliklere katılım, çocukların fiziksel ve sosyal gelişimlerinin takibi) ve bunların alt başlıkları altında yapılandırılmıştır. Aşağıda öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmenlere Yönelik Görüşme Formlarından Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin Yaptıkları Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Araştırmada öğretmenlere yapmış oldukları etkinliklere ilişkin görüşlerini almak amacıyla “Bir gün içinde yaptığınız eğitim öğretim faaliyetini anlatır mısınız?” sorusu

yöneltmiştir. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 1. Öğretmenlerin Yaptıkları Etkinliklere İlişkin Görüşler

Yapılan etkinlikler	f
Eğitsel faaliyetler	10
Bireysel ve grup etkinlikleri	5
Çocuğa yönelik gelişimsel faaliyetler	3
Serbest zaman etkinlikleri	10
Oyun, müzik ve drama etkinlikleri	6
Türkçe dil etkinliği	2
Matematik, fen ve doğa etkinlikleri	5

Çizelge 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenler gün içinde yaptıkları eğitim öğretim faaliyetleri olarak en çok eğitsel faaliyetler, serbest zaman etkinlikleri, oyun, müzik ve drama etkinlikleri, bireysel ve grup etkinlikleri, matematik, fen ve doğa etkinlikleri yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında iki öğretmen Türkçe dil etkinliği yaptığını da ifade etmiştir. Buna göre öğretmenlerin genel olarak; eğitsel, sanatsal ve bireysel etkinliklere yer verdikleri söylenebilir. Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin, bu soruya ilişkin verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Güne başlama zamanı öğrenci merkezli oyun etkinliği uygulamaları, günü değerlendirme zamanı bir gün içerisinde etkinlik uygulamaları (sanat, dram, müzik, matematik vb. etkinliklere yer verilmektedir)”(Ö.1).

“Gün içerisinde bireysel ve grup etkinliklerine yer veriyorum. Çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemeye yönelik etkinlikleri tercih ediyorum çocukların eğlenirken öğrenmelerini sağlamayı amaçlıyorum (Ö.4).

“Serbest zaman etkinlikleri, sanat etkinlikleri, oyun müzik, drama, matematik, fen ve doğa etkinlikleri (Ö.7).

Öğretmenlerin Okul Aile İşbirliği Sürecinde Velilerin Katılımı ve Bu Konuda Yaptıkları Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Araştırmada öğretmenlere velilerin yapılan etkinliklere katılımına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Bu soruya ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 2. Okul Aile İşbirliği Sürecinde Velilerin Katılımı

Etkinliklere veli katılımı	f
Veliler bu konuda duyarlı davranmıyor	3
Verilen etkinlikler geri gelmiyor	3
Verilen eğitim önemsenmiyor	3
Sadece ev ödevlerine yardım ediyorlar	7
Çocuklarının doğum günü partilerine katılıyorlar	4
Meslekleriyle ilgili tanıtım çalışmalarına katılıyorlar	2

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğrenci velilerinin eğitim sürecine katılımlarının çocuğun ev ödevlerine yardım ve veli toplantılarına katılım düzeyinde olduğunu belirtmişlerdir. Çizelge 2 incelendiğinde öğretmenlerin en çok, velilerin sadece ödev etkinliklerinde yardımcı olduklarını ve çocuklarının doğum günü partilerine

katıldıkları yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenler aileleri okulda ve sınıfta yapılan etkinliklere dâhil etmeye yönelik olarak katılım takvimi hazırladıklarını ve meslek tanıtımı yaptıklarını ve bazı velilerin bu tür konulara katılım noktasında isteksiz davrandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okul aile işbirliği sürecinde veli katılımına yönelik görüşlerinden bazı aşağıda verilmiştir.

“Eğitim sürecine genellikle ev ödevleri konusuna katılıyorlar” (Ö.5).

“Çok fazla aktif değiller onların eğitim sürecine daha fazla katılması için çaba gösteriyorum (Ö.6).

“İsteyen velilerimiz çalışmalarımıza katılabilir. Fakat şu ana kadar doğum günleri hariç böyle bir çalışma olmadı onlardan böyle bir istek gelmedi. Benim teklif ettiğim velilerden de olumlu bir yanıt gelmedi” (Ö.3).

“Dönem başında tüm sınıfımız için aile katılımı takvimi hazırladık. Bu takvime göre aile katılım etkinliklerini uyguluyoruz“ (Ö.9).

Öğretmenlerin Veli Toplantılarına İlişkin Görüşleri

Araştırmada öğretmenlerin veli toplantılarına ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 3. Veli Toplantılarına İlişkin Görüşler

Öğretmenlerin Veli Toplantısı Düzenleme Sıklıkları	f
Her dönemde bir defa düzenliyorum	7
Her dönemde iki defa düzenliyorum	2
Hiç toplantı düzenlemedim	1
Gündem maddeleri	
Okulla ilgili genel konular üzerinde konuşuluyor	5
Velilerden beklenen talepler üzerinde konuşuluyor	3
Velilerin okuldan beklentileri üzerine yapılan konuşmalar	2
Yıl içerisinde yapılacak faaliyetler üzerine yapılacak çalışmalar	3
Kaynak kitap tanıtımı	2
Katılım	
Bütün veliler katılıyor	1
Velilerin çoğu katılıyor	7
Çok az sayıda veli katılıyor	2

Araştırmaya katılan öğretmenler, veli toplantıları düzenleme sıklıkları ve velilerle bireysel görüşmeler yapma süreçleri ile ilgili olarak en çok her dönem bir defa olmak üzere senede iki defa, bazıları dönemde en az iki kez veli toplantısı düzenlediklerini ihtiyaç duyuldukça bu sayının artabileceğini belirtirken, öğretmenlerden bir tanesi de bu yıl hiç veli toplantısı düzenlemediğini belirtmiştir.

“Her sene dönem başlarında olmak üzere 2 defa toplantı yapıyorum ancak önemli bir durum varsa toplantı yapmak için velileri bilgilendiriyorum” (Ö.2).

“Bu yıl veli toplantısı düzenlemedim. Önceden yılda iki kez yapardım velilerle çocuklarıyla ilgili bireysel görüşmeler yapamıyorum çünkü zaman bulamıyorum.” (Ö.10).

Öğretmenler veli toplantılarında konuşulan konularla ilgili olarak eğitim ve öğretimle ilgili genel konular, velilerin istek veya şikayetleri, okulun velilerden beklentileri, varsa kaynak kitap tanıtımına yönelik konuşmalar yaptıklarını belirtmişlerdir.

“Öncelikle genel durumdan bahsediliyor velilerden istenenler talep ediliyor velilerin arzu istek ve ya da şikayetleri dile getiriliyor ve varsa sorunlarımız ya da aksaklıklarımız hep beraber istişare edilerek çözüme ulaştırmaya çalışıyoruz. Toplantılarımız arkadaş ortamında yapılıyor” (Ö.2)

“Okulun genel beklentisi, çocuğun genel durumları velinin beklentileri, yapılacak planlanan çalışmalarla ilgili bilgi alışverişinde bulunuluyor. İhtiyaç duydukça velilerle çocuğunun durumuyla ilgili bireysel görüşmeler yapıyorum” (Ö.4).

Velilerin toplantılara yönelik katılımlarına ilişkin yedi öğretmen velilerin toplantılara genellikle katıldıklarını belirtirken; iki öğretmen velilerin toplantılara yeterli ilgiyi göstermediklerini, bir öğretmen ise tüm velilerin toplantılara katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konuya yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Veli toplantılarına genellikle bütün veliler katılıyor. Hem velilerle genel konularla ilgili bilgi alışverişinde bulunuyorum. Hem de velilerin birbirini tam manasını sağlıyor (Ö.1).

“Önemli bir işleri yoksa hemen hemen herkes katılım sağlıyor. Gayet güzel ve olumlu geçiyor toplantılarımız, daha önce de belirttiğim gibi samimi bir arkadaş ortamı oluşuyor ve başarılı bir şekilde sonlanıyor. Bugüne kadar hiçbir olumsuz tavır veya durumla karşılaşmadım (Ö.2).

“Genellikle çok az sayıda katılım oluyor. Bulduğumuz okulun veli potansiyeli çalışan olduğu için gelemiyorlar. Daha sonra konuşmalar hakkında bilgi alıyorlar” (Ö.8).

Velilerin Öğretmenle İletişim Kurma Yolları ve İçeriklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Çalışmada öğretmenlere, velilerin öğretmenlerle iletişim kurma yolları ve görüşmelerin içeriklerine dair sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 4. Velilerin Öğretmenle İletişim Kurma Yolları ve İçerikleri

Velilerin öğretmenle iletişim kurma yolları	f
Telefonla arayarak	5
Çocuğu okula götürüp getirirken	7
Ev ziyaretleri	4
Görüşmelerin içeriği	
Çocuğun okuldaki davranışları üzerine	6
Evde yapılacak çalışmalar üzerine	3
Çocukların fiziksel, ruhsal ve psiko motor gelişimiyle ilgili	2
Arkadaşlarıyla ilgili sorunları üzerine	1

Çizelge 4 incelendiğinde, çoğu velinin çocuklarının genel durumunu genellikle çocuklarını okula getirip götürürken sordukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden, velilerin genel olarak bu yolla iletişim kurduklarını, ara sıra da kendilerini telefonla aradıklarını anlaşılmaktadır. Çok az sayıda öğretmen de kendileriyle iletişime geçen veli sayısının az olduğunu bunların da bilinçli ve eğitim seviyesi yüksek veliler olduğundan bahsetmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden dört tanesi velilerine ev ziyareti yaptıklarını ve en verimli iletişimlerinin bu yolla gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Bu konuya ilişkin bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda sunulmuştur.

“Genelde velilerle çocuklarını her okula getirdiklerinde ve her okuldan alırken o günle ilgili konuşuyoruz. Ayrıca her veliye telefon numaramı da verdiğim için istedikleri zaman bana ulaşabiliyorlar.” (Ö.3).

“Ev ziyaretleri, öğretmen-öğrenci iletişimini daha kolaylaştıran bir etkinlik, öğrenciyi ve aileleri tanıma fırsatı sunduğu için çocuğa göre etkinlik uygulamalarına sınıf içerisinde yer verilebiliyor.” (Ö.5).

“Benimle çocuğuyla ilgili iletişime geçen veli sayısı çok az genelde onlarda bilinçli ve eğitim seviyesi yüksek veliler oluyor.” (Ö.8).

Okul ziyaretleri esnasında öğretmenler velilerle konuşulan konuların içeriğiyle ilgili olarak varsa çocuğun olumsuz davranışı ve düzeltme yolları, çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimi ayrıca genel durumlarından bahsettiklerini belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şöyledir.

“Çocukların sınıf içerisindeki olumsuz davranışları ve bunları nasıl düzeltebileceğimizle ilgili konuşuyoruz. Özellikle evde neler yapılabileceği ile ilgili konuşuyoruz.” (Ö.1).

“Çocukların gelişimi üzerine, hoşlanmadıkları (çocuklarının yaptığı bir hata olabilir) durumlarla karşılaşınca, çocukların arkadaşlarıyla olan sorunları, başarılı ya da başarısız oldukları durumlar, evdeki yanlış davranışlarının da düzeltilmesi için de konuşmalarımız olabilir.” (Ö.6).

Ebeveynlere Yönelik Görüşme Formlarından Elde Edilen Bulgular

Velilerin çocuğun eğitim ve öğretim sürecine yönelik faaliyetlere katılımına ilişkin görüşleri

Çalışmada velilere çocuklarının eğitim öğretim faaliyetlerine katılımlarına ilişkin dair sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 5. Velilerin eğitim-öğretim sürecine yönelik faaliyetlere katılımlarına ilişkin görüşleri

Etkinlikler	F
Sosyal etkinlikleri takip etme	2
Zeka oyunları oynama	3
Türkçeyi doğru kullanmaya ve anlamaya yönelik çalışmalar	2
Resim, okuma çalışmaları	3
Kısa hikayelerin değerlendirilmesi	1
Öğretmenin verdiği faaliyetlere yardım	6
Okulda yapılan bilişsel ve psiko-motor becerilerin pekiştirilmesi	2

Araştırmaya katılan ebeveynler çocuklara okulda verilen etkinlikleri tamamlamasına yardım ettiklerini, Türkçeyi doğru kullanmaya yönelik resim okuma çalışması yaptıklarını, sosyal etkinlikleri takip ederek, zeka oyunları oynadıklarından bahsetmişlerdir. Bazı ebeveynlerin konuya ilişkin görüşleri aşağıda sunulmuştur.

“Türkçeyi doğru kullanmaya yönelik anlama ve anlatma çalışmaları, resim okuma ve kısa hikayelerin değerlendirilmesi (kritiğini) yapıyoruz.” (E.2).

“Sosyal etkinlikleri takip edip, zeka oyunları oynuyoruz.” (E.1.).

“Okulda verilen görev etkinlikleri tamamlıyoruz. Okuldaki eğitimine paralel ek veya benzer etkinlikler oluşturuyoruz.” (E.7).

Velilerin Okul Öncesi Eğitim Programına Yönelik Görüşleri

Araştırmada velilere okul öncesi programına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Bu görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 6. Velilerin okul öncesi programına ilgili görüşleri

Programa ilişkin görüşler	F
Herhangi bir bilgi sahibi değilim	6
Biraz bilgiliyim	2
M.E.B okul öncesi programıyla ilgili bilgi sahibiyim	2

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin okul öncesi eğitim programının içinde yer alan etkinlikler hakkında bilgi sahibi olma düzeyleri olarak birbirlerinden farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

“Biraz bilgiliyim, o da kitaptaki etkinliklerden falan. Yoksa okul bilgilendirme yapmadı.” (E.3).

“Herhangi bir bilgi sahibi değilim. Fakat yaptığı faaliyetlerden ve ödevlerden anlıyorum (E.5).

“...öğretmenimizle diyalog halindeyiz. Ayrıca hafta sonu etkinlikleri ve belirli aralıklarla çocukların etkinliklerini toptan gördüğüm için yeterli bilgiye sahibim” (E.7).

Velilerin Okul Aile İşbirliğiyle İlgili Görüşleri

Araştırmada ebeveynlerin okul aile işbirliğine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 7. Velilerin okul aile işbirliğine yönelik görüşleri

okul aile işbirliği	f
Çok önemli olduğunu düşünüyorum	6
Yeterince etkin şekilde yapıldığını düşünmüyorum	3
Bu konuda bizlere de eğitim verilmesi gerekli	1

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ebeveynler okul aile işbirliğinin son derece önemli olduğundan bahsettikleri görülmektedir. Üç ebeveyn konunun önemli olduğunu ama yeterince iyi yapılmadığını, bir ebeveyn ise konu hakkında velilere eğitim verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ebeveynlerin konuya ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Çok önemli olduğunu düşünüyorum. Özellikle okul öncesinin olmazsa olmazdır bence” (E.3).

“Gerekli olmasına gerekli ama yeterince iyi yapıldığını veya verimli yapıldığını düşünmüyorum” (E.9).

Ebeveynlerin Toplantılara Katılım Sıklıkları, bu Toplantılarda Görüşülen Konuların İçeriklerine İlişkin Görüşleri

Araştırmada ebeveynlerin toplantılara katılım sıklıkları ve bu toplantılarda görüşülen konuların içeriklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 8. Velilerin toplantılara katılım sıklıkları ve görüşülen konuların içeriklerine ilişkin görüşleri

Velilerin toplantılara katılım sıklıkları	F
Sürekli katılıyorum	7
Zaman zaman katılıyorum	3
Toplantılarda görüşülen konuların içerikleri	
Okul kuralları üzerine konuşmalar	4
Okulda yaşanan sorunlar ve çözüm yolları	4
Çocukların genel durumları	6
Çocukların bireysel becerileri, sosyal iletişim	2
Temizlik ve hijyenle ilgili konular	2
Çocukta evde görülen olumsuz davranışlar üzerine	1
Sadece olumsuz konular üzerine yapılan çalışmalar	1

Araştırmaya katılan ebeveynlerin tamamı veli toplantılarına katıldıklarını veya katılmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynler toplantılarda en çok çocukların genel durumları, okul kuralları ve okulda yaşanan sorunlar ve çözüm yolları üzerine konuştuklarını belirtmişlerdir. İki ebeveyn sosyal etkinliklerin planlanması ve temizlik gibi konulara değinildiğini bahsederken, bir ebeveyn de bu toplantılarda sadece olumsuzluklar üzerine konuşulduğunu, öğrencilerin iyi yönlerinin çok fazla gündeme gelmediğinden bahsetmiştir. Konuya ilişkin bazı görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Çocukların genel durumları ve yapılacak sosyal etkinlikler hakkında bilgiler veriliyor paylaşımında bulunuyorlar” (E.1).

“Veli toplantıları öğrencinin genel olarak değerlendirilmesi, velinin bilgilendirilmesi ve işbirliği geliştirilmesi amaçlıdır. Ancak toplantı gündemleri hep olumsuzluklar üzerinde odaklaşıyor. Öğrencinin iyi yönleri görmezden geliniyor, her insan gibi veliler de güzel şeyler duymak ister olumsuzluklar grup içerisinde ifade edilmesi ayrı bir sorun, iletişim çatışmaları yaşanabiliyor” (E. 10).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ebeveynler veli toplantılarında öğretmenleriyle genellikle çocuğun sosyal ve bilişsel gelişimi, kişisel gelişimine yönelik konular üzerine görüşmelerini belirtmişlerdir.

“Sosyalleşmesine, davranışlarındaki değişim ve ö güven konularında görüşmeler yapıyoruz” (E.1).

“Yaşı gereği kazanması gereken davranışlar, evde gördüğüm olumsuz davranışlar, çocuğun şikayetleri ile ilgili durumlar” (E.5).

“Çocuğumun bilişsel gelişimi, okula uyumu, kurallara uyup uymadığı ve okulda ki gelişimi ile ilgili bilgi alıyorum” (E.6).

Velilerin Okul İçinde ve Okul Dışında Yapılan Eğitim Etkinliklerine Yönelik Görüşleri

Çalışmada velilere okul içinde ve okul dışında yapılan eğitim etkinliklerine yönelik görüşleri sorulmuştur. Bu sorulara verilen görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 9. Velilerin okul içinde ve okul dışında yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım noktasındaki görüşleri

Sosyal ve kültürel faaliyetler	F
Çok dolu dolu geçmiyor	2
Yeteri kadar yapıldığını düşünüyorum	6
Okulun fiziki yapısı da bu tür etkinlikler için önemli	2

Araştırmaya katılan ebeveynlerin altı tanesi okulda yapılan sosyal ve kültürel etkinlikleri genel olarak yeterli bulduklarını belirtirken, iki ebeveyn de konuyla ilgili olarak okulun fiziki yapısının bu tür etkinlikler için belirleyici olabileceği yine aynı konuyla ilgili iki ebeveyn okulda bu tür etkinliklerin çok sık yapılmadığından bahsetmiştir. Konuya ilişkin bazı görüşler aşağıda sunulmuştur.

“Anneler günüyle ilgili yapılan etkinliğe katıldık oldukça güzeldi yapılan sürpriz hediyeler çocuklar ailelerine olan çalışmalarını sergiledi” (E.2)

“Okul için etkinliklerin oldukça yoğun olduğunu hafta da bir olduğunu söylemek abartılı olmaz okul dışında yapılan etkinlikler ise ortalama iki ayda bir yapıldığını söyleyebilirim” (E.6).

“Okulun fiziki yapısıyla orantılı; çeşitli etkinlikler mevcut uygun şartlar sağlandığında daha farklı etkinlikler yapılabilir (E.8).

Ebeveynlerin çocuklarının fiziksel ve sosyal gelişimlerinin öğretmenleri tarafından yakından takibine yönelik görüşleri

Araştırmada ebeveynlerin çocukların fiziksel ve sosyal gelişimlerinin öğretmenler tarafından takibine yönelik görüşleri alınmıştır. Bu görüşlere ilişkin oluşturulan temaya ait alt temalar ve frekans değerlerini gösteren çizelge aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 10. Velilerin çocuklarının fiziksel ve sosyal gelişimlerinin öğretmenleri tarafından yakından takibine yönelik görüşleri

Velilerin çocuklarının fiziksel ve sosyal gelişimlerinin F öğretmenleri tarafından yakından takibine yönelik görüşleri	F
Yakından takip edildiğini düşünüyorum	4
Fiziki ve psikolojik gelişim aşamalarıyla ilgilenilmiyor	1
Daha çok sonuç odaklı çalışmalar yapılıyor	1
En azından böyle olduğunu ümit ediyorum	2
Biraz daha yakından takip edilmeli	2

Araştırmaya katılan ebeveynlerin dört tanesi çocuklarının fiziksel ve ruhsal gelişiminin öğretmenleri tarafından yakından takip edildiğini düşünürken, ebeveynlerden bir tanesi öğretmenlerin bu konuyla ilgilendiklerini düşünmediğini, daha çok öğretimsel sonuç odaklı tutumlar geliştirdiklerinden bahsetmiştir. Ebeveynlerin konuyla ilgili görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Takip edildiğini düşünüyorum, çünkü bana çocuğumun gelişimi hakkında bilgi veriyorlar. Örneğin oğlumun gelişiminin önde olduğunu söylüyorlar” (E.6).

“Bu hususta doğrusu fiziki ve psikolojik gelişim aşamaları ile ilgilendiklerini düşünmüyorum. Daha çok öğretimsel sonuç odaklı tutumlar sergilenmektedir”(E.10)

“Bu konuda biraz daha öğretmenin çocukları yakından takip etmesini ve bizleri daha sık ilgilendirmesinin daha doğru olacağına inanıyorum (E.5).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışmada, okul öncesi eğitimde öğretmen ve veli etkileşimi üzerine, okul aile işbirliği sürecinde yaşanabilecek veli toplantıları, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım gibi birkaç başlık altında toplanmış temalar belirlenerek, bu temalara dair öğretmenlere ve velilere sorular sorulmuş ve alınan görüşlerden bu temalara ait alt temalar belirlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada öğretmenlere yönelik sorular dört başlık altında toplanmıştır. Bunlardan ilki öğretmenlerin gün içerisinde yaptığı etkinlikler üzerinedir. Görüşlerine başvuru yapılan öğretmenler yaptıkları etkinliklere ilişkin, gün içerisinde en çok eğitsel faaliyetlerde bulduklarını, oyun, müzik ve drama

etkinliklerine ve basitçe Türkçe dil ve matematik etkinliklerine yer verdiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenler okul aile işbirliği sürecine ilişkin genel olarak, velilerin sadece ev ödevlerine yardım ettiği ve doğum günü gibi çocuklarına yönelik etkinliklere katıldıkları anlaşılmaktadır. Bazı öğretmenlerin, velilerin yapılan etkinliklere katılım noktasında duyarsız kalmalarından şikayetçi oldukları yapılan görüşmelerden ortaya çıkmaktadır. Bazı öğretmenlerin velilerin duyarsız kalma noktasındaki kaygıları yersiz değildir. Çünkü ailenin, eğitim sürecine aktif bir şekilde katılımı vasıtasıyla, çocuğun öğrenmesindeki sorumluluk okulla birlikte paylaşılarak, çocuğun öğrenmesi pekişerek daha kalıcı hale gelebilir (Gürşimşek, 2002). Alan yazında, okul öncesindeki velilerin eğitsel faaliyetlerde çocuklarına yardımcı olmaları dâhilinde, çocukların başarılı olacıklarına dair görüşler mevcuttur. Örneğin Çelenk (2003) çalışmasında, aileleri tarafından desteklenen çocukların okul başarılarının daha yüksek olduğunu ve aile bakım ve şefkatinin okul başarısında önemli bir faktör teşkil ettiğini ifade etmiştir.

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin genellikle senede iki defa toplantı düzenledikleri, toplantılarda okulla ilgili genel konular, velilerin talep ve beklentileri ve yıl içerisinde yapılacak çalışmalara ilişkin konuşmalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Velilerin katılım oranlarına bakıldığında çoğu velinin toplantıları ihmal etmediği ancak bazı istisnalarla karşılaştığı görülmektedir. Veli toplantılarına paralel olarak, velilerin öğretmenlerle iletişim kurma yolları ve içeriklerine bakıldığında, velilerin öğretmenlerle genellikle çocuklarını okula getirip götürürken görüştükleri, diğer zamanlarda da telefonla aradıkları ya da ev ziyaretleri sırasında görüştükleri anlaşılmaktadır. Görüşmeler esnasında en çok çocuğun davranışları üzerine en az da arkadaşlarıyla olan sorunlarına yönelik görüşüldüğü çıkan sonuçlar arasındadır. Bu sonuçlarda en göze çarpan tema ev ziyaretleridir. Çünkü ev ziyaretleri öğretmenlerin çocuk hakkında en detaylı bilgi alabileceği yöntemdir. Arslan ve Nural da (2004) yaptıkları araştırmada, etkili ve başarılı okul aile işbirliğini yaratmak için okulun ev ziyaretleri düzenlemesinin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca bu bulgular Şahin ve Turla'nın (2003) yılında yapmış olduğu araştırmada elde ettikleri, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun aile katılımı çalışması için ebeveyn toplantıları düzenlediği veya bu toplantılarda ebeveynlerle bireysel görüşmeler yaptıkları bulgusu ile kısmen paralellik göstermektedir.

Ebeveynlerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgulara göre, velilerin öğretmenlerin çocuklara okulda verdiği resim ve zekâ oyunu gibi etkinlikleri tamamlamaya yönelik faaliyetlerde buldukları; çoğu velinin okul öncesi programı hakkında bilgi sahibi olmadığı; okul aile işbirliğinin önemine inandıkları; toplantılara sıklıkla katıldıkları ve toplantılarda çocukların genel durumları, bireysel becerileri, temizlik ve çocuklarda olumsuz davranışlar üzerine konuştukları ve sosyal faaliyetlere genel olarak katıldıkları sonuçlarına varılmıştır.

Çalışmada görüşlerine başvuru alan öğretmenler ailenin okul öncesi eğitimde önemli bir rolü olduğunu ve aynı zamanda çocuğun fiziksel ve psikolojik gelişiminde direk olarak çocuk üzerinde etkisi olduğunu belirtmiş ve ailenin okul içi ve okul dışı faaliyetlere katılımlarının çocuğun başarısına olumlu etki edeceğini vurgulamışlardır. Okul öncesi dönemde ailenin aktif katılımının, çocuğun gelişim alanlarının hepsinde olumlu sonuçlar doğurduğu Marcon (1999) ve Percival (1995) tarafından yapılan araştırmalarla da ortaya konmuştur. Çalışmada ayrıca, velilerin yarısı okulda çocuklarıyla yakından ilgilenildiğini düşünürken, bazı velilerin çocukların gelişimlerinin yeterince takip edilmediği düşüncesinde olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit doğrultusunda, çocukların ruhsal ve fiziksel gelişimlerinin ailelerine periyodik olarak aktarılması ve göz ardı edilmemesi gerektiği söylenebilir. Çünkü nasıl öğretmenler ailelerden çocuklarının faaliyetlerine aktif katılım ve destek bekliyorsa, veliler de çocuklarına ilgi ve onların gelişimlerinin takibini beklemektedir. Araştırma

sonuçlarına göre, okul öncesi eğitimde öğretmen veli etkileşimine ilişkin şu önerilerde bulunulabilir.

- Öğretmenlerin veli toplantıları düzenleme, ebeveynlerin de bu toplantılara katılım konusunda gerekli ilgiyi göstermelerinin okul aile işbirliğini arttıracığı ve geliştireceği düşünülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin veli toplantılarını ve ebeveynlere yönelik olarak yapılacak ev ziyaretlerini bir plan ve takvim içerisinde herhangi bir öğrenci veli ayırımı gözetmeksizin yapmaları önerilebilir.
- Okul öncesi eğitime yönelik çoğu velinin bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında yer alan konularla ve yapılacak etkinliklerle ilgili olarak ebeveynlere daha detaylı ve daha sık bilgi vermesi önerilebilir.
- Okul öncesi öğretmenleri tarafından ailelerin okul öncesi eğitim etkinliklerine okul içinde ve dışında katılımları daha yoğun bir şekilde desteklenebilir ve bunların bir plan ve program dahilinde yapılması sağlanabilir.
- Okul öncesi öğretmenleri ebeveynlerini okul dışında evde çocuğunun eğitim öğretim faaliyetleriyle ilgili olarak onların yaratıcılığını arttırmaya dönük ne gibi eğitim ve öğretim faaliyetleri yapabilecekleri konusunda velilerini bilgilendirebilir.
- Çocukların ruhsal ve fiziksel gelişimiyle ilgili aileler düzenli bir şekilde bilgilendirilebilir.
- Ebeveynlere yönelik olarak da, çocuklarının öğretmenleriyle mümkün olduğunca daha yakın iletişim halinde olmaları, eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili zihinlerinde oluşan sorunları öğretmenleriyle paylaşmaları ve birlikte çözüm aramaları ve eğitici faaliyetler konusunda daha aktif katılım göstermeleri önerilebilir.

Kaynakça

- Abacı, O. (2003). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi* İstanbul, Morpa Yayınları.
- Argan, T ve Akkaya, M (2008). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 16(2). 413-430.
- Başaran, İ. (1994). *Eğitim Psikolojisi*, Ankara; Yargıcı Matbaası.
- Bayhan P ve Artan, İ. (2004). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi* İstanbul: Marpa Yayınları.
- Cohen, L., Monion, L. & Morrison, K. (2000). *Research methods in education*. London: Routledge / Falmer, Taylor & Francis Group.
- Cüceloğlu, D. (2005), *Yeniden İnsan İnsana*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim-Online* 2 (2), 28-34.
- Çelik, M ve Gündoğdu, K. (2007). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Deretarla Gül, E. (2008). Meşrutiyet’ten Günümüze Okul Öncesi Eğitim, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1). 269-278.
- Erdoğan, Ç. ve Demir Kasımoğulları, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri, 18. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İzmir.

- Ereş, F. (2010). Öğrenci-veli-okul sözleşmesi üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 5-24.
- Gürşimşek, I. (2002) Etkin öğrenme ve aile katılımı, Gürşimşek (Ed.) Dokuz Eylül Üniversitesi Anasınıfı, Anaokulu Öğretmeni El Kitabı İçinde (s. 25-42), İstanbul, Yapa Yay.
- Kapusuzoğlu, Ş. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf yönetimi uygulamalarının 360° performans geri bildirim süreci yoluyla değerlendirilmesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kaya ve Diğerleri (2014). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara, Anı Yayınları.
- Marcon, R. A. (1999). Positive relationships between parent school involvement and public school inner-city preschoolers' development and academic performance. *School Psychology Review*, 28(3), 395.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları, Okul Öncesi Dönem*; İstanbul, Epsilon Yayınları.
- Ömeroğlu, E ve Diğerleri (2003). *Okul Öncesi Eğitimde Drama*. Ankara, Kök Yayınları.
- Önder, M. (2011). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Aile Eğitimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 15(1).
- Percival, G (1995), Differential parental participation in a comprehensive early intervention protect; is more active better. *Dissertation Abstract İnter national*, 56 (01), 145.
- Saçkes, M. (2013). Erken çocukluk eğitiminde önem verilmesi gereken gelişimsel alanlar: anne-baba ve öğretmen önceliklerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(3), 1675-1690.
- Şahin, F. T ve Turla, A. (2003) Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan aile katılımı çalışmalarının incelenmesi. *OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı ve Bildiri Kitabı*, 1. Cilt, 379-392.
- Tarkoçin, S., Berktaş, D. ve Balat, G. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi etkinliklerde çocuklarla olan iletişimlerinde kullandıkları değerlerin incelenmesi. *21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, İstanbul.
- Ünüvar, P. (2010). Aile katılım çalışmalarına yönelik ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 18 (3). 719-730.
- Yavuzer, H. (2005). *Ana-Baba ve Çocuk*, İstanbul, Remzi Yayınları.
- Yazar, A., Çelik, M., ve Kök, M. (2008). aile katılımının okul öncesi eğitimde ve 2006 okul öncesi eğitim programındaki yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.